

Integrace cizinců v ČR: evaluace projektů financovaných EU v programovém období 2014–2020

Reg.č. CZ.08. 1. 125/0.0/0.0/16_004/0000194. Trvání projektu: březen 2019 – červen 2021

Co zjišťujeme

- Jaká je náplň integračních projektů financovaných z fondů EU.
- Jak tyto projekty naplňují Dohodu o partnerství a státní Koncepti integrace cizinců (KIC).
- Co se v projektech osvědčilo a mělo by pokračovat v období 2021–2027.
- Jak zlepšit využívání evropských financí při integraci cizinců.

Integrační politika a integrační projekty

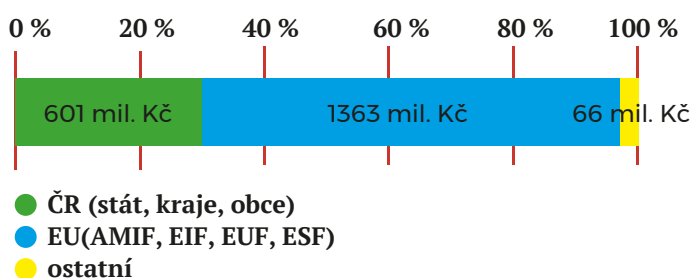
V České republice pobývá více než 800 000 cizinců.

Většina z nich k nám přichází za prací. Je v zájmu ČR, aby se tyto lidé v českém prostředí vyznali, byli si vědomi svých práv a povinností a mohli zde vést důstojný život. Čeští občané zároveň potřebují rozumět tomu, proč cizinci přicházejí a jak vypadá dobrý společný život. To vše by měla zajistit **integrační politika**, která se uskutečňuje mimo jiné pomocí integračních projektů.

Integrační projekty jsou projekty zaměřené explicitně na podporu integrace cizinců, typicky na výuku češtiny dětí, žáků, studentů i dospělých, na orientaci cizinců ve společnosti, na podporu jejich legální a důstojné účasti na trhu práce, na poskytování právního, sociálního a dalšího odborného poradenství či podporu komunitního života, ale také na vzdělávání profesionálů (pedagogů, poradců, sociálních pracovníků) nebo systémových opatření na úrovni obcí, krajů a státních institucí.

Integrační projekty jsou financovány zejména ze **státního rozpočtu** a z **fondů EU**. Od roku 2014 do počátku března 2020 probíhalo v ČR **takovýchto projektů zhruba 2 500**. Celková suma jejich rozpočtů dosahuje přibližně **2 mld. Kč**, přičemž 67 % těchto nákladů je pokryto z fondů EU.

Integrační projekty 2014–2020 (bez EK)

Poznámka: graf nezahrnuje projekty hrazené přímo Evropskou komisí

Zdroje dat

- Analýza kvantitativních údajů o projektech (ze systému MS 2014+ a z Databáze integračních projektů)
- Rozhovory s příjemci projektů, tvůrci politiky, experty, migranty

Dělení projektů podle fondů a operačních programů

Náš projekt vyhodnocuje integrační projekty financované v aktuálním programovém období z národního programu **Azylového, migračního a integračního fondu (AMIF)** a operačních programů **Evropského sociálního fondu (ESF)**.

K únoru 2020 proběhlo nebo probíhalo takových projektů **472** a celkový objem jejich rozpočtů činil **1,1 mld. Kč**.

Evropský sociální fond (ESF)

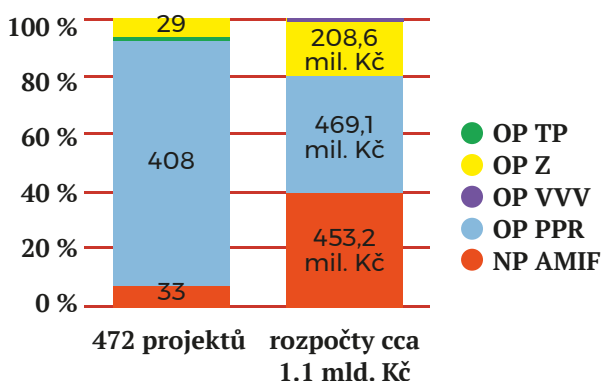
- **OP Praha – pól růstu (OP PPR)** 408 projektů
- **OP Zaměstnanost (OP Z)** 29 projektů
- **OP Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV)** 1 projekt
- **OP Technická pomoc (OP TP)** 1 projekt

počet všech projektů v OP VVV nelze přesně zjistit, protože cizinci zde nejsou monitorováni jako samostatná cílová skupina

Azylový, migrační a integrační fond (AMIF)

- **NP AMIF** 33 projektů
- Z celkového objemu evropských financí určených na integrační projekty bylo 40 % čerpáno přes národní program AMIF, dalších 41 % přes Operační program Praha – pól růstu a 18 % přes Operační program Zaměstnanost.

Integrační projekty z ESF a AMIF

Zaměření integračních projektů

AMIF: Národní program AMIF

- provoz regionálních Integračních center: výuka češtiny, právní a odborné poradenství, doprovody a tlumočení, síťování aktérů
- systémové projekty na podporu integrace zranitelných skupin migrantů, pedagogických pracovníků a vešelé informovanosti

ESF: Operační program Zaměstnanost

- výuka češtiny dospělých, odborné poradenství, podpora orientace v českém prostředí, podpora migrantů na legálním trhu práce, individuální podpora zranitelných osob
- podpora inovativních projektů

ESF: Operační program Praha – pól růstu

- výuka češtiny pro žáky, kteří dostatečně neovládají český vyučovací jazyk (tzv. žáci s odlišným mateřským jazykem, OMJ); metodická podpora pedagogů, personální podpora škol
- provoz komunitních center

ESF: Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- vznik doktorského programu „Migrační studia“
- podpora výuky češtiny žáků s OMJ (není možné zjistit, v jakém rozsahu)

DOPORUČENÍ

Na co se nadále zaměřovat v oblasti financování politiky integrace cizinců z fondů EU?

Využití financování z EU k realizaci politiky integrace cizinců

- Explicitně navázat operační programy na státní Koncepti integrace cizinců (KIC) a její priority.
- Sjednotit metodiku pro monitoring a evaluace projektů, tak aby bylo možné sledovat realizaci KIC.
- Budovat funkční spolupráci mezi resortními garanty politiky a řídicími orgány fondů a programů. Zapojit do integrace regionální a místní samosprávy, neziskový sektor a experty. Využít znalost organizací z terénu při tvorbě programových partnerství a nastavování výzev.
- Dobrou praxi zavádět do systému – ověřeným integračním opatřením poskytnout stabilní financování.

Cizinci jako explicitní cílová skupina

- Uvést cizince jako cílovou skupinu v Dohodě o partnerství i jednotlivých operačních programech, aby v projektech nedocházelo k jejich reálnému opomíjení.
- Podporovat zacílení projektů na specifické potřeby migrantů.
- Posílit a modifikovat sociální služby a služby podpory zaměstnanosti tak, aby dokázaly podporovat osoby s násobným znevýhodněním, a mohly být efektivně poskytovány i migrantům.

Evaluace a sledování efektivity vynaložených prostředků

- Zvážit zavedení specifických indikátorů pro cizince v projektech ESF, aby bylo možné monitorovat a evaluovat účinek na cílovou skupinu a následně zlepšit plánování dalších opatření.

Koordinační mechanismus mezi fondy a programy

- Při vyjednávání hranic mezi tématy sledovat, aby žádná cílová skupina v žádném regionu nepadla z možnosti podpory.
- Zajistit dostatečné financování integrace euroobčanů z programů ESF, protože AMIF cílí (až na výjimky) pouze na občany třetích zemí.

Regionální rozdíly a ukončení OP PPR

- Zachovat podporu pražských škol ve vzdělávání žáků s OMJ i pedagogických pracovníků.
- Podpořit další fungování komunitních center vzniklých v rámci OP PPR a rozvíjet je.
- Využít know-how a dobrou praxi získanou v rámci OP PPR pro další OP a regiony a umožnit podobnou míru podpory žáků s OMJ v dalších regionech ČR.
- Zapojit hl. m. Praha i další lokality s vysokým počtem cizinců do plánování výzev i jejich monitoringu.

Jaká integrační opatření nadále podporovat?

Stávající opatření

- výuka českého jazyka pro děti i dospělé, systematická podpora pedagogů a škol, vzdělávání lektorů a koordinátorů integrace
- odborné poradenství pro migranty – právní, sociální, pracovní
- podpora uplatnitelnosti migrantů na legálním trhu práce, terénní práce, využívání interkulturních pracovníků na úřadech, ve školách, v sociálních službách
- zvyšování orientace migrantů ve společnosti
- vzdělávání profesionálů, podpora kapacit organizací a rozvoj kvality poskytovaných služeb

Nová opatření

- podpora tlumočnicků na úřadech
- podpora kapacity stávajících specializovaných sociálních služeb, aby dokázaly poskytovat služby i migrantům
- podpora specialistů pro práci s cizinci na úřadech (ÚP, obce, regiony...)
- podpora obcí a regionů jako klíčových integračních aktérů
- rozvoj kvality poskytovaných služeb